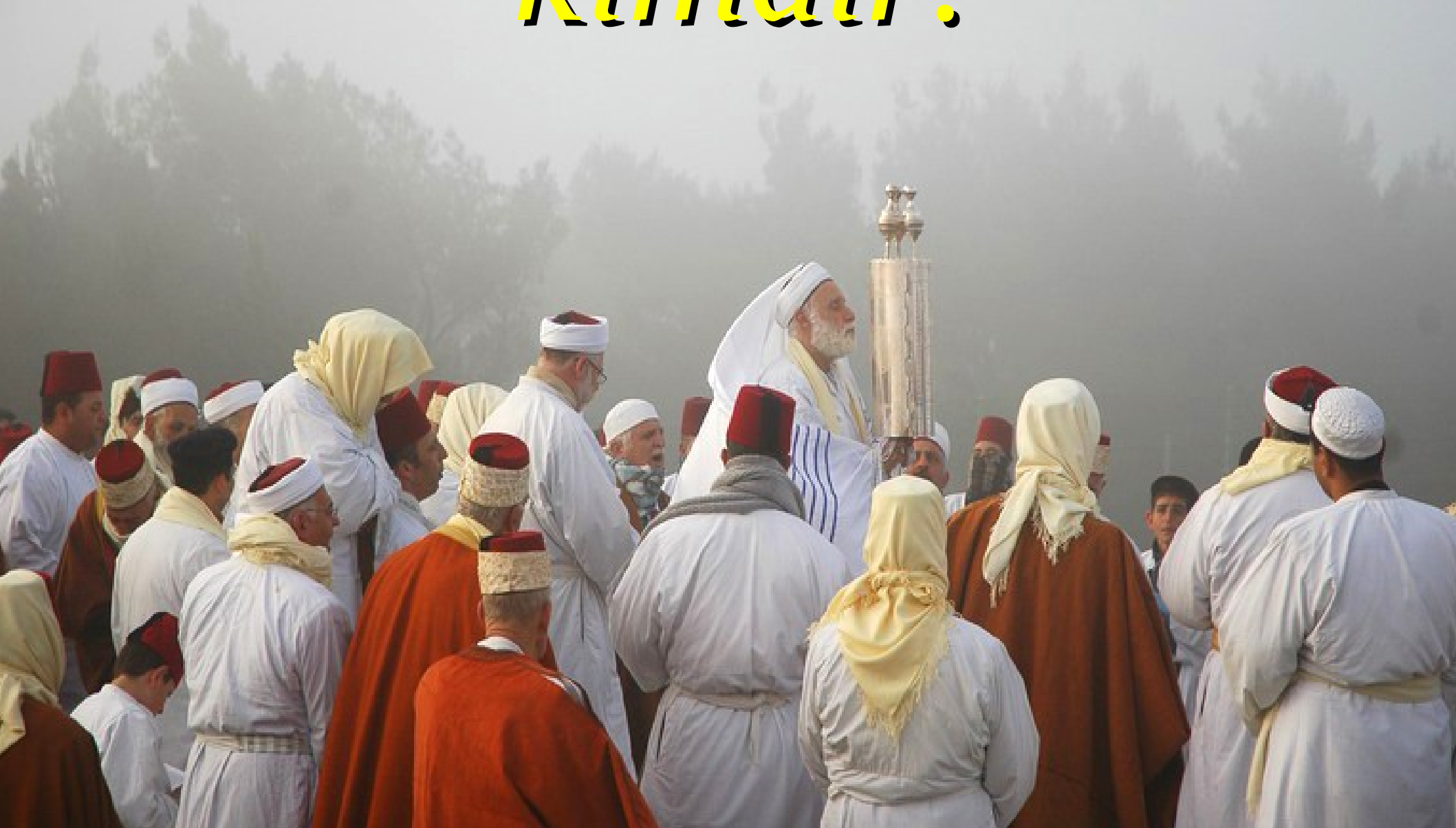

SAMIRIYELİLER kimdir?

Samiriyeliler kimdir?

- İncilde sık sık Samiriyeliler adında bir halkı rastlıyoruz.
- Hatta, İsa Mesihin benzetmesinden kaynaklanarak, 'iyi Samiyeli' deyimini birçok Avrupa dillerine geçmiştir. Muhtaç kişilere acıyıp yardım eden anlamında kullanılıyor.
- Fakat İsa'nın zamanında Samiriyeliler ayrı bir halk idiler. Bu derste Samiriyelilerin tarihini öğreneceğiz.
- Onların tarihini anlamak için ta kral Süleyman'ın zamanına dönmeliyiz ...

Süleyman'ın krallığı aslında bu topraklar idi

Komşu devletler Süleyman'ı kral olarak tanıyıp vergi öderdiler

Kral **SÜLEYMAN**'ın zamanında İsrail krallığı
İ.Ö. 970–931

İsadan önce
-931

Süleyman'dan sonra krallık ikiye bölündü:

Kuzey: İSRAİL krallığı

- 1.kral: Yarovam
- Toplam: 19 kral
- Hepsi kötü
- Sonu: -722 (Asur sürgünlüğü)

Güney YAHUDA krallığı

- 1.kral: Rehavam
- Toplam: 20 kral
- Çoğu kötü, bazıları iyi
- Sonu: -586 (Babil sürgünlüğü)

İsadan önce
-930

Yarovam'ın sahte tapınma sistemi

- Birinci İsrail kralı Yarovam'ın bir problemi vardı: kendisi Davud'un soyundan olmadığı için, Allahtan korkan Yahudiler zamanla bunu anlayıp Yahuda krallığına bağlanabilirdiler.

Yarovam, "Şimdi krallık yine Davut soyunun eline geçebilir" diye düşündü, "Eğer bu halk Yeruşalim'e gidip RAB'in Tapınağı'nda kurbanlar sunarsa, yürekleri efendileri, Yahuda Kralı Rehavam'a döner. Beni öldürüp yeniden Rehavam'a bağlanırlar." (1.Krallar 12:26-27).

İsadan önce
-930

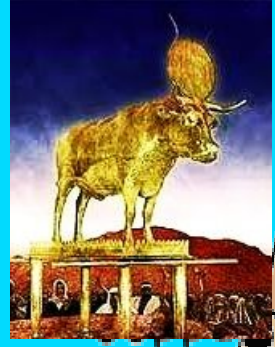

Yarovam'ın sahte tapınma sistemi

- Bunun önüne geçmek için, yeni bir tapınma sistemi, yeni bir din yarattı: Musa gibi altın dana putları yaptı
- Gerçek tanrı olan Yahve'ye uydurma bir yöntemle tapınma günahı.

Kral, danışmanlarına danıştıktan sonra, iki altın buzağı yaptırıp halkına, "Tapınmak için artık Yeruslaim'e gitmenize gerek yok" dedi, "Ey İsrail halkı, işte sizi Mısır'dan çıkaran igereklahlarınız!" Altın buzağılardan birini Beyt-El, ötekini Dan Kenti'ne yerleştirdi. Bu günahı. Böylece halk buzağıya tapmak için Dan'a kadar gitmeye başladı. Yarovam ayrıca tapınma yerlerinde tapınaklar yaptırdı.

İsadan önce
-930

Yarovam'ın sahte tapınma sistemi

- Yarovam'dan sonra İsrail krallığı önce gerçek Tanrıya tapardı, ama sahte ve uydurma bir din ile.
- Fakat kısa zaman içinde açık putperestliğe döndü, başka tanrılara tapmaya başladılar.
- İsrailde 19 kral tahta geçti, ama hepsi kötülük işlediler.
- Böylelikle sonraki Samiriyelilerin sahte tapınma sistemine temel koyuldu.

İsadan önce
-870

Samiriye kasabası

- İsrail krallığının 6. kralı Omri o kasabayı kurdu ve başkent yaptı, çünkü pozisyonu çok uygundu, yabancı ordulara karşı savunması kolaydı.

“Kral Omri, Şemer adlı birinden Samiriye Tepesi'ni iki talant (=60 kg) gümüşe satın alıp üstüne bir kasaba yaptırdı. Tepenin eski sahibi Şemer'in adından dolayı kente Samiriye adını verdi”
(1.Krallar 16:24)

İsadan önce
-722

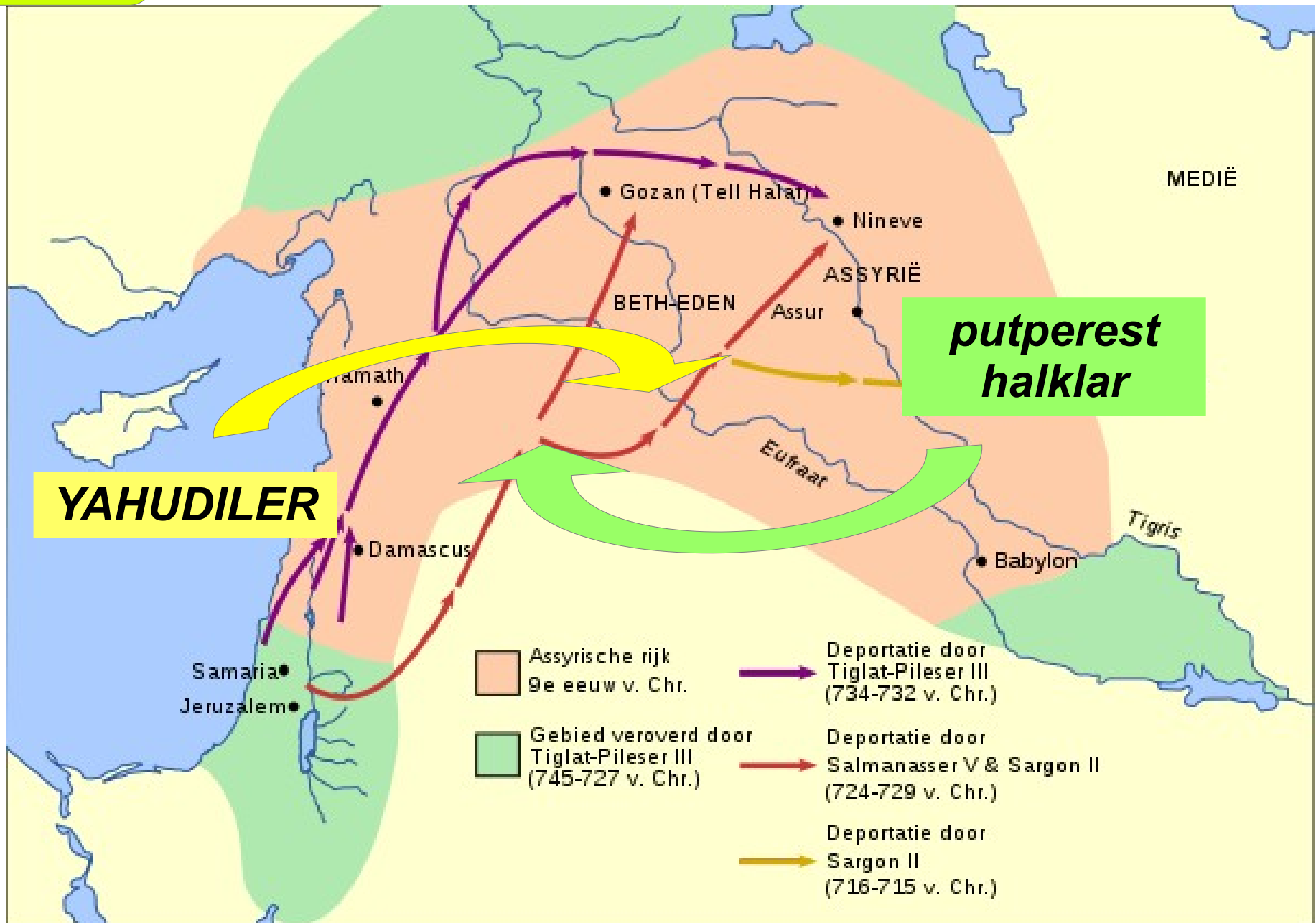
ASUR sürgünlüğü

"Asur Kralı İsrail topraklarına saldırdı. Samiriye'yi kuşattı. Kuşatma üç yıl sürdü. Hoşea'nın krallığının dokuzuncu yılında Asur Kralı Samiriye'yi ele geçirdi. İsrail halkını Asur'a sürdü. Onları Halah'a, Habur Irmağı kıyısındaki Gozan'a ve Med kentlerine yerleştirdi."
(2.Krallar 17:5-6)

İsadan önce
-722

ASUR sürgünlüğü

Samiriye halkı meydana geliyor

Asur Kralı İsrailiiler'i Asur'a sürerek Halah'a, Habur Irmağı kıyısındaki Gozan'a ve Med kentlerin yerleştirdi. (2.Krallar 18:11)

- Asur kralı V. Şalman-Eser İsrailiilerin bir parçasını sürgün etti, onların yerine başka halkları yerleştirdi.

Asur Kralı İsrailiilerin yerine Babil, Kuta, Avva, Hama ve Sefarvayim'den insanlar getirtip Samiriye kentlerine yerleştirdi. Bunlar Samiriye'yi mülk edinip oradaki kentlerde yaşamaya başladılar. (2.Krallar 17:24-25)

İsadan önce
-720

- Bu hakların karışmasından oluşan karma halkına **SAMIRİYELİLER** diyoruz.
- Ancak - 720 yılından sonra meydana geldiler

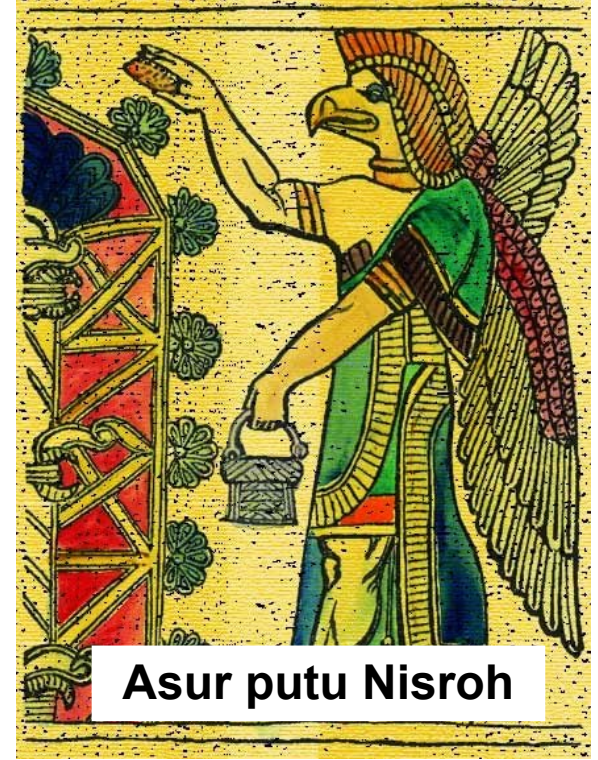

Samiriyelilerin uydurma dini

İsrailli kahin

- En başta Samiriyeliler Rabbin yanında başka tanrılara da taptılar.

Asur putu Nisroh

Böylece hem RAB'be tapınıyorlar, hem de aralarından geldikleri ulusların törelerine göre kendi ilahlarına kulluk ediyorlardı."
(2.Krallar 17:28-33)

Samiriyelilerin uydurma dini

- „Rasgele kahinler seçtiler“
- Kahinler Musa'nın yasasına göre Levi cinsinden secilirdi.
- Zamanla başka tanrılara tapmaktan vageçtiler. Ama Musa'nın kanununu istedikleri gibi uyguladılar

28 Samiriye'den sürülen kâhinlerden biri gelip Beytel'e yerleşti ve RAB'be nasıl tapınacaklarını onlara öğretmeye başladı. 32 Bir yandan RAB'be tapınıyor, öte yandan tapınma yerlerindeki yapılarda görev yapmak üzere aralarından rasgele kâhinler seçiyorlardı. (2.Krallar 17)

İsadan önce
-535

Tapınağın yeniden yapılması

- Yahuda krallığındaki Yahudiler Babil sürgünlüğünden sonra, dönüp Yerus̄alim'deki tapınağı yeniden kaldırdılar (Ezra, Nehemya kitapları).
- Samiriyeliler yardım etmek istediler, ama Yahudiler onları kabul etmediler.

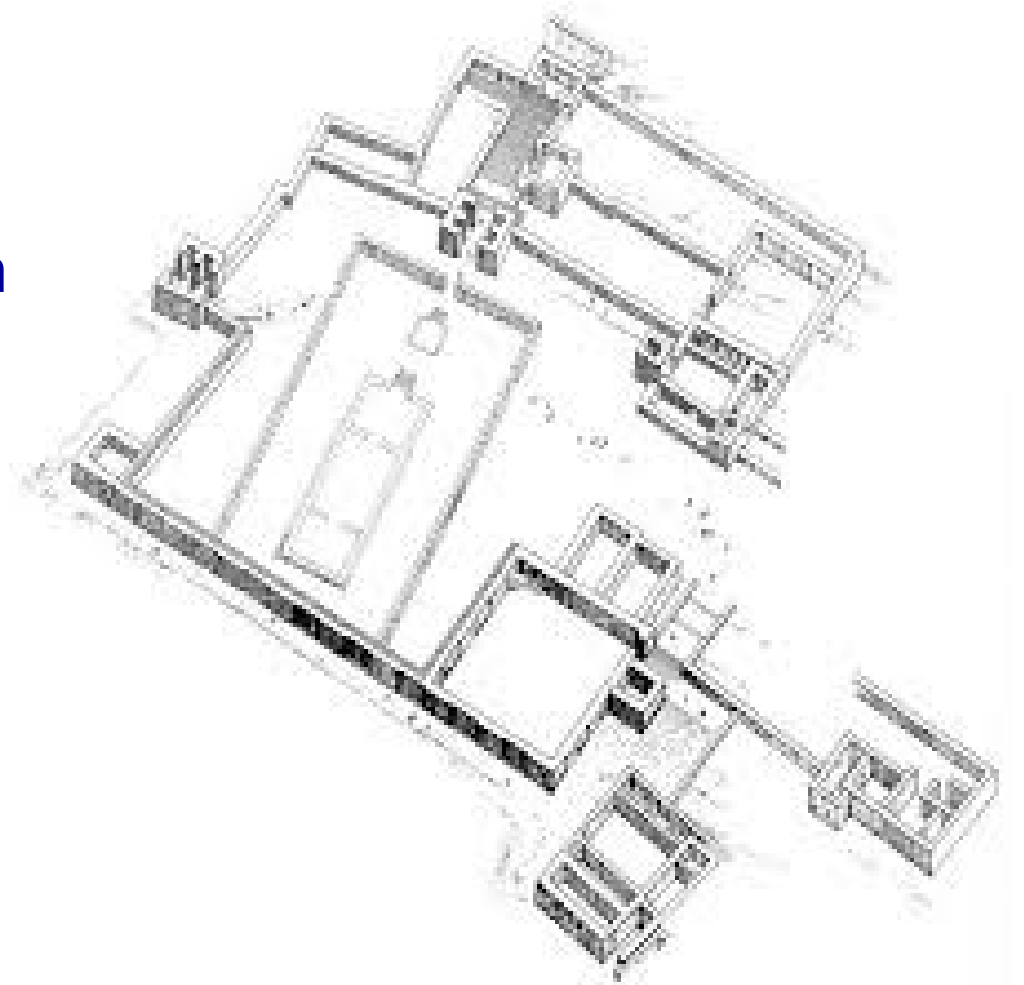
Zerubbabil'in ve boy başlarının yanına vardılar. "Tapınağı sizinle birlikte kuralım" dediler, "Çünkü biz de, sizin gibi Tanrınız'a tapıyoruz; bizi buraya getiren Asur Kralı Esarhaddon'un döneminden bu yana sizin Tanrınız'a kurban sunuyoruz." Ne var ki Zerubbabil, Yeşu ve İsrail'in öteki boy başları, "Tanrımız'a bir tapınak kurmak size düşmez" diye karşılık verdiler, "Pers Kralı Koreş'in buyruğu uyarınca, İsrail'in Tanrısı RAB için tapınağı yalnız biz kuracağız." (Ezra 4:2-3)

İsadan önce
-460

Samiriyelilerin Tapınağı

- Yahudiler, Samiriyelileri reddettikten sonra aralarındaki ayrılık ve düşmanlık arttı.
- 5. yüzyılın ilk yarısında Gerizim Dağında, Şekem kasabasına yakın, Rabbe bir tapınak yaptılar.
- O Yeruşalim'deki tapınağının sahte olduğunu, İbrahim'in İshak'ı kurban ettiği Moriya tepesinin orada olduğunu söylemeye başladılar.

İsadan önce
-460

Samiriyelilerin tapınağı

BEREKETLER

Yasa 28:1-14

LANETLER

Yasa 28:15-14

GERİZİM tepesei

Şekem kasabası

EVAL tepesei

ŞEKEM (Sihar) kasabası

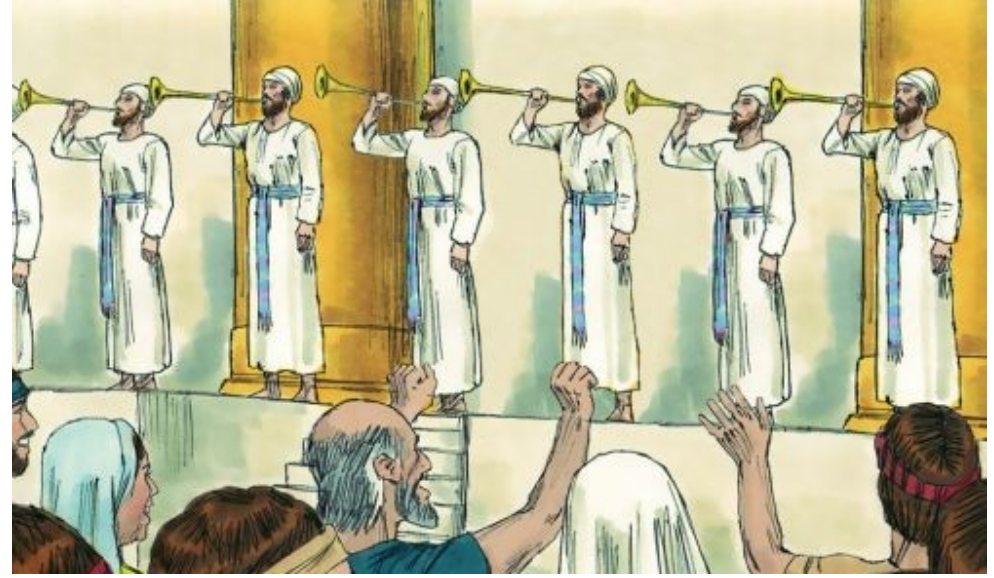
- Rab Musa'ya buyurmuştu, halkın yarısı Gerizim Dağında durup Rabbin vereceği bereketleri okusun, eğer Musa'nın kanununu tutarsalar.
- Halkın öbür yarısı Eval tepesinde durup, itaatsizliğin cezası olarak gelecek lanetleri okuyacaktı. (Yasa 28)
- Onu Yeşu'nun zamanında yerine getirdiler (Yeşu 8:33-34)

İsadan önce
-400

Samiriyelileri lanetliyorlar

Gerizim Dağı'ndaki
tapınağın yapılmasından
sonra, Yahudiler onları
lanetlemeye başladılar.

Tapinakta 300 kahin ve 300 çocuk toplandı, ellerinde 300 borazan ve 300 adet Musa'nın kanun kitabı tuttular. Sonra borazanları çaldılar, Levililer de ilahi söylediler. Allahın gizli adını anarak Samiriyelileri hükmedip başlarına şu laneti okudular:

- Tarih boyunca hiç bir Yahudi bir Samiriyelinin elinden en küçük yemiş ya da bir lokma yemek bile almasın. Samiriyelilerin yiyentilerinden yiyen, domuz eti yemiş gibi oluyor.
- Hiç bir Samiriyeli dinini değiştirmek istese de asla Yahudiliğe kabul edilmeyecek.
- Hiç bir Samiriyelinin ölümlerinin dirilişinde payı olmayacak – ne bu dünyada, ne de gelecek dünyada.” (Pirke Eliezer bölüm 38)

İsadan önce
-125

Samiriyeli Tora

- Samiriyeliler Kutsal Kitap olarak sadece Tora'yı, yani Musa'nın 5 kitabını kabul ediyorlar.
- Tarih kitaplarını, Mezmurlar ve peygamberlerin kitaplarını okuyorlar, ama Allah tarafından geldiğine inanmıyorlar.
- Bizim kullandığımız tekstten bazı önemli farklılıklar var. En önemlisi: Musa'nın onbirinci buyruğu olarak yazıyor ki, „Kurbanlarınızı sunmak için Gerizim tepesinde bana bir tapınak yapın!“

İsadan önce
-113

Samiriye tapınağının yıkılışı

**Yahudi kralı
Yuhanna Hirkanus
o tapınağı yok etti.**

İsadan sonra
30

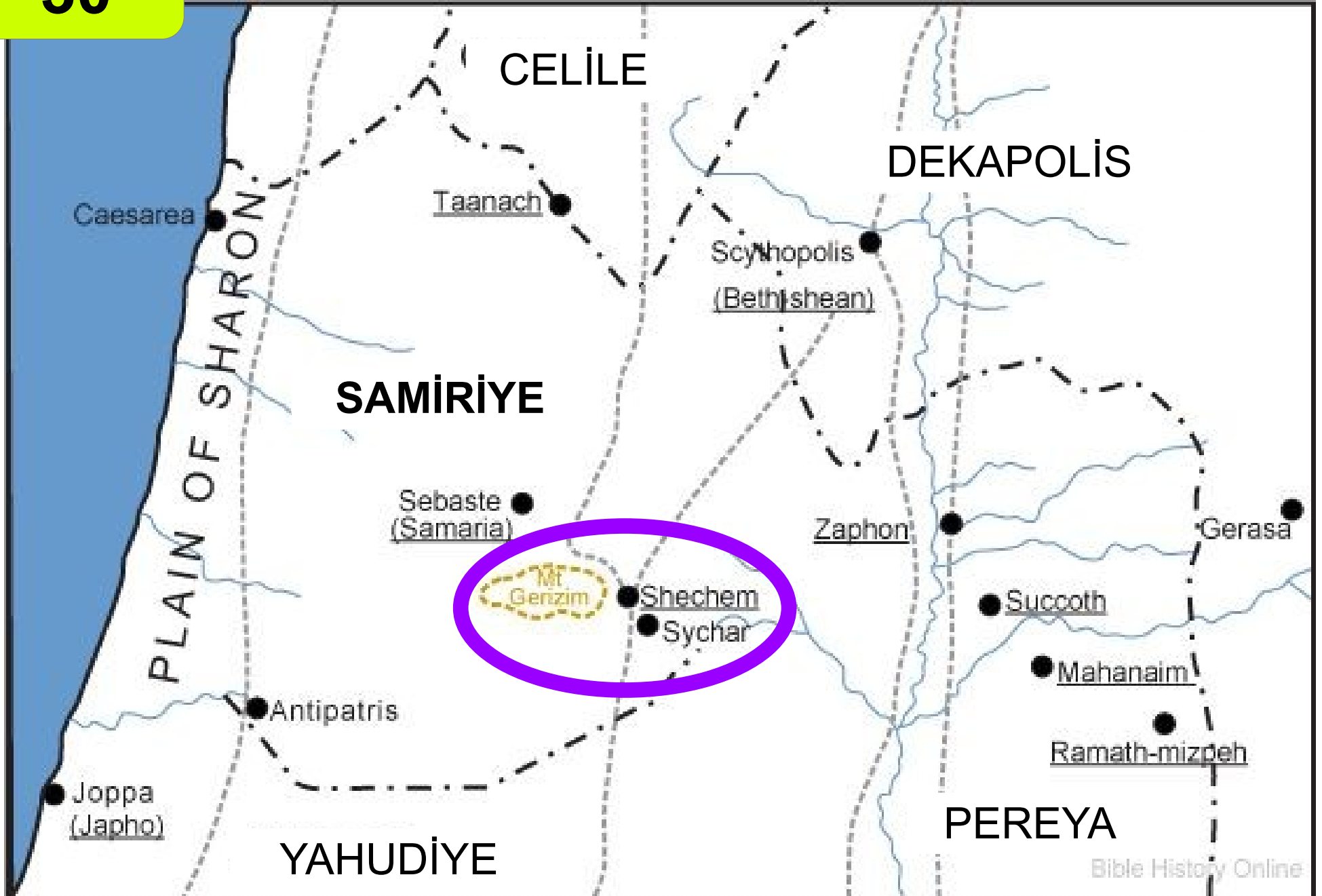
İsa'nın zamanında Samiriyeliler

“Siz bilmediğinize
tapiyorsunuz, biz
bildiğimize tapıyoruz.
Çünkü kurtuluş Yahudiler
'dendir.” (Yuhanna 4:22)

İsa'nın zamanında Samiriyeliler

İsadan sonra

30

İsa ile Samiriyeliler

İsadan sonra

30

Gerizim Dağı

Yuhanna 4

20 Bizim dedelerimiz Allaha bu balkanda taptılar. Siz gene diyorsunuz, yer olarak lazım Allaha Yerusuhalim kasabasinda tapılsın."

21 İsa ona dedi: "Kadın, bana inan, öyle bir vakıt gelecek ki, Baba'ya ne bu balkanda ne de Yerusuhalim'de tapacanız. 22 Siz bilmediğimize tapıyorsunuz. Biz gene bildiğimize tapıyoruz. Çünkü kurtuluş Yahudilerdendir. 23 Ama öyle bir vakıt gelecek ki, ve aslında başladı bile, asıl tapanlar Baba'ya Ruh'ta ve hakikatta tapacaklar. Çünkü kim Ona öyle taparsa, işte, Baba öyle kişileri arıyor. 24 Allah ruhtur, ve kim Ona taparsa, lazım Ona Ruh'ta ve hakikatta tapsın."

İsadan sonra

30

AKDENİZ

CELİLE

Nasıra

DEKAPOLİS

SAMİRİYE

PEREYA

Yeruşalim

ÖLÜ
DENİZ

YAHUDIYE

İsa'nın zamanında Samiriyeliler

- İsa'nın zamanında Yahudiler, Yahudiye ve Celile bölgelerinde yaşadılar. Samiriyeliler o iki bölgenin ortasında yaşardı.
- İki halkın arasındaki nefret o kadar büyüktü ki, Yahudiler Celile'den Yahudiye'ye yolculuk yaparken direkt gitmezdi, Dekapolis ve Pereya'dan dolanırdılar.
- Ama İsa öyle yapmazdı: Lu 9:52, 17:11; Yuh 4:4-5

Yahudiler ile Samiriyelilerin arası

Luka 9:52-54

„Kendisinden önce haberciler gönderdi. Onlar da İsa için hazırlık yapınlar diye, Samiriyelilerin bir köyüne gittiler. 53 Ama oradaki halk Onu kabul etmedi, çünkü Yeruşalim'e doğru gitmekte idi.... 54 Öğrencilerinden olan Yakup ve Yuhanna bunu görünce dediler: "Efendimiz, ister misin, biz buyuralım, gökten ateş yağsın, onları bitirsin?"“

- 2.Krallar 1:10-14 - Yakup'la Yuhanna kendini İlyas sandılar, Samiriyelileri gene Allah düşmanı

İsa'nın zamanında Yahudiler ile Samiriyelilerin arası

Yuhanna 8:48

„Bunun üzerine Yahudiler Ona cevap verip dediler: "Biz doğru söylemedik mi, sen bir Samiriyelisin ve sende kötü ruh var."

- İsa Samiriyelilerin köylerine gitti, konuşmalarında onları övdü - Yahudilere bir vatan haini gibi göründü.
- Samiriyelilerden o kadar nefret ettiler ki, 'hepsi cinli' diye düşündüler.

İsa ile Samiriyeliler

Birinci görevlendirme

Matta 10:5

„İsa bu onikisini yolladı. Ama önce onlara şunları ısmarladı: "Allahsız milletlere gitmeyin, Samiriyelilerin hiç bir kasabasına da gitmeyin."“

Allahın krallığı hakkındaki iyi haber önce Yahudilere bildirilmesi gerekiyordu - Apo 13:46; 28:26-28)

Büyük görevlendirme

Apo 1:8

„Ama Kutsal Ruh üzerinize geldi mi, kuvvet alacaksınız. O vakıt benim şahitlerim olacaksınız, hem Yeruşalim kasabasında, hem bütün Yahudiye ve Samiriye sancaklarında, hem de dünyanın en uzak köşelerinde."“

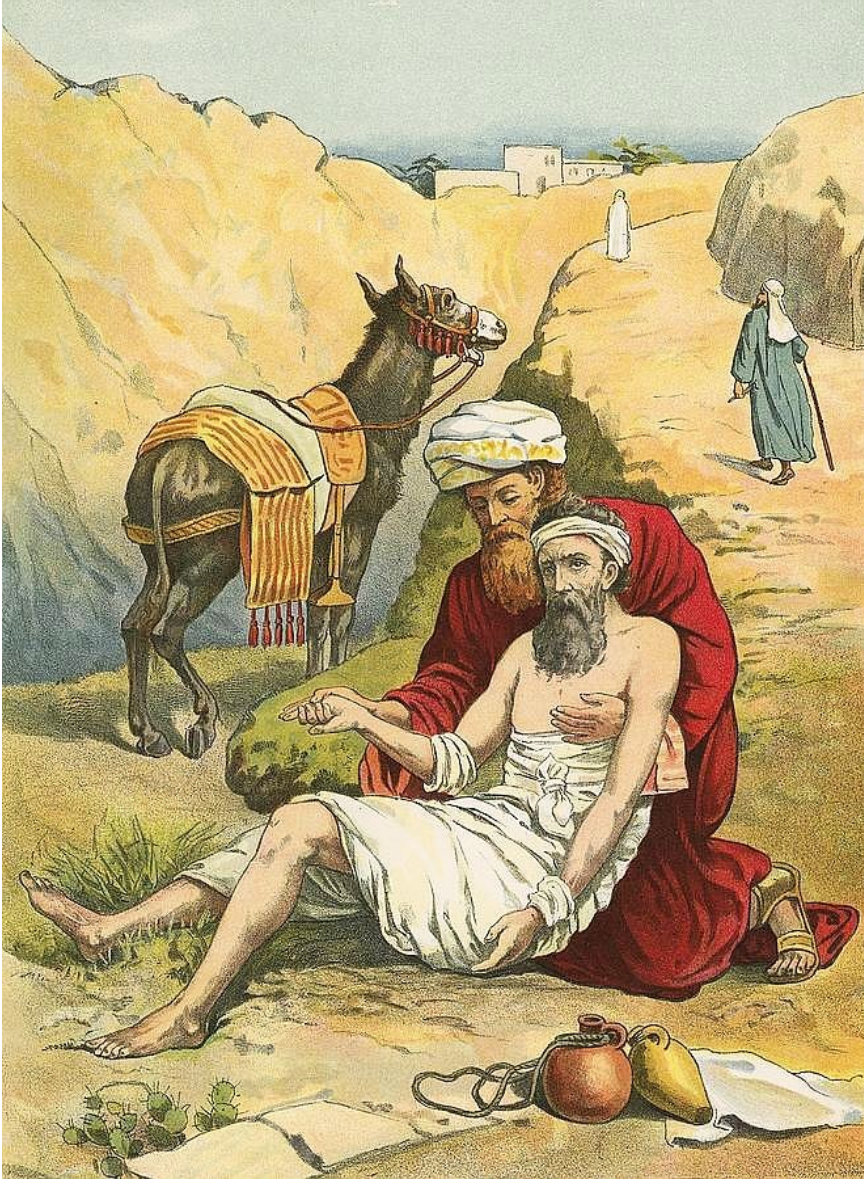

İsa ile Samiriyeliler

Sonra onlardan biri, şifa bulduğunu görünce döndü, yüksek sesle Allahı övmeye başladı. 16 Yüzüstü düşüp İsa'nın ayaklarına kapandı ve Ona hep şükür etti. Adam da Samiriyeli idi. 17 O vakit İsa şunu sordu: "On kişi paklanmadı mı? Hani, nerede öbür dokuz kişi? 18 Bu yabancından başka kimse çıkmadı mı, dönüp Allahı övsün?"` {Luka 17:15-18}

İsa ile Samiriyeliler

Luka 10

31 Ama Allahevindeki görevlilerden biri rastgele oradan geçiyormuş. O da adamı görünce yolun öbür kenarından geçmiş.32 Aynı onun gibi bir Levili Allah adamı o yere gelmiş, onu görmüş, ama o da yolun öbür kenarından geçmiş.

33 Ama yolculuk yaparken, Samiriyeli bir yabancı onu bulmuş. Adamı görünce ona acımış. 34 Ona gidip zeytinyağı ve şarap sürüp onun yaralarını sarmış. Sonra kendi hayvanına bindirip onu en yakın hana götürmüş, orada ona bakmış. hancıya vermiş, ve ona demiş: 'Adama iyi bak. Ve eger daha fazla harcarsan, ben onu dönüşte sana öderim.'

36 Peki, sence haydutların ellerine düşen o adama bunlardan hangisi bir komşu oldu?"

Apo 8 - Samiriyeliler vaftiz oluyorlar

5 Filip de Samiriye kasa-
basına indi ve oradakilere
Mesih'i bildirmeye başladı.
6 Halk da, Filip'in sözle-
rini işitince, onlara bir
tek adam gibi, kulak astı.
Hem de Filip'in yaptığı
mucizelerini gördüler...
14 Petrus ve Yuhanna'yı
onlara gönderdiler... 17 O
vakit onların üzerine
ellerini koydular. Onlar da
Kutsal Ruh'u aldılar.

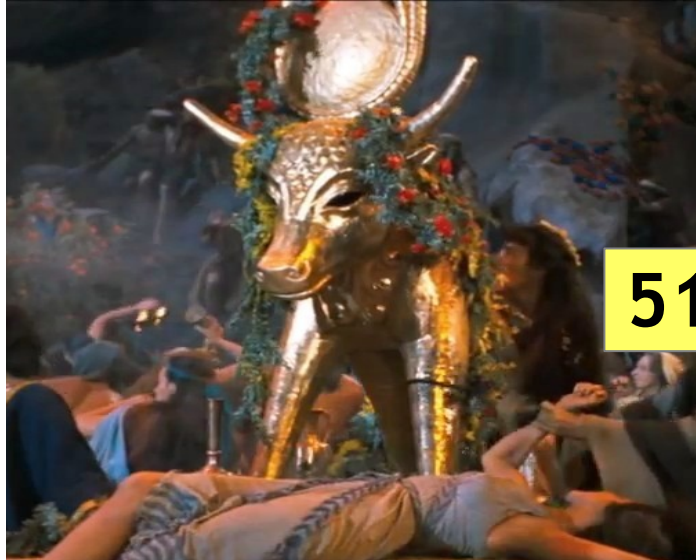

Kuran'da 'Samiriyeli'

„Musa: "Ey Samiri! Ya senin yaptığın nedir?" dedi. Samiri: "Onların görmedikleri bir şey gördüm ve o sana gelen elçinin bastığı yerden bir avuç avuçladım. Bunu ziynet eşyasının eritildiği potaya attım. Nefsim böyle yaptırdı" dedi.“

(Kuran - Taha Suresi 20:95-96)

*Musa'nın zamanındaki
altın dana - İ.Ö. 1446*

*Kral Yerovam zamanındaki
altın dana - İ.Ö. 930*

516 sene

Muhammed Kutsal Kitap ve İsrailin tarihinden habersiz idi. İki altın dana olayı karıştırdı. Musa'nın zamanında tabii ki, Samiriye halkı yoktu. Muhammed Samiriye halkının adını bir kişinin adını sandı.

İsa'dan sonra Samiriyelilerin tarihi

- İsa'dan sonra Samiriyelilerin gücü arttı. 135-362 en bereketli yıllar idi. Sayıları arttı, 1 milyon oldu.
- Yeruşalim'le birlikte yıkılan Gerizim tapınağı yeniden yapıldı
- Ama 6. yüzyılda Bizans emperatoruna karşı ayaklandılar ve çok kişi öldürüldü.
- Yüzyılların içinde halkın çoğu ya Hristiyan, ya da müslüman oldu.
- Böylece Samiriyeliler neredeyse yok oldu.

Bugünkü Samiriyeliler

Gerizim Dağında tapınma

Fısıh Bayramı

- Bugün İsrail'de 800 Samiriyeli yaşıyor.
- Eskisi gibi Gerizim Dağında her sene Fısıh Bayramını kutlayıp kurban kesiyorlar.
- Bugünlerde onlar Yahudileri hor görüyorlar, Musa'nın kanununu yerine getirmiyorlar diye.